

Dalmatinova ulica 4
1000 Ljubljana
T.: +386 1 434 12 00
W.: www.zsss.si
E.: zsss@sindikat-zsss.si



Datum: 1. 8. 2024

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
Minister Luka Mesec
Štukljeva cesta 44
1000 Ljubljana
E-naslov: gp.mddsz@gov.si

Zadeva: Poziv ZSSS za spremembo izračuna minimalnih življenjskih stroškov

Spoštovani

Zakon o socialno varstvenih prejemkih v 2. odstavku 8. člena določa, da ministrstvo, pristojno za socialno varstvo (v konkretnem primeru MDDSZEM), na podlagi primerljive metodologije, najmanj vsakih šest let ugotovi višino minimalnih življenjskih stroškov (v nadaljevanju MŽS). Veljavni znesek MŽS je bil določen z zadnjim izračunom, ki ga je opravil Inštitut za ekonomska raziskovanja v mesecu oktobru 2022 in znaša 669,83 EUR.

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije - ZSSS je že večkrat opozorila na problematiko izračunavanja MŽS, tako na dolžino obdobja kot tudi na primernost obstoječe metodologije, ki je bila uporabljena v zadnjih dveh izračunih (v letih 2017 in 2022).

Prepričani smo, da je potrebna takojšnja sprememba zakona, in sicer tako, da se bo zagotovil namen izračunavanja MŽS, to je določitev zneska, ki predstavlja pokritje minimalnih stroškov, ki posamezniku omogočajo preživetje na mesečni ravni. Ker so MŽS tudi podlaga za določitev minimalne plače in zneska osnovnega minimalnega dohodka, pa neposredno vplivajo tudi na višino minimalne plače in prejemke najranljivejših posameznikov, ki so upravičeni do socialne denarne pomoči.

Zakon o socialno varstvenih prejemkih določa, da se izračun MŽS opravi vsakih šest let, kar pa ne odraža dejanskega stanja. Izračunan znesek pa prav tako ne zadostuje za pokritje minimalnih stroškov v posameznem letu. Zato smo prepričani, da je izračun MŽS potrebno opravljati v krajšem obdobju, in sicer na letni ravni. Ker je znesek MŽS tudi zakonska podlaga za določitev minimalne plače, je še toliko bolj pomembno, da se preračun opravi vsako leto. Cilj minimalne plače, ki je določena 20 % nad zneskom MŽS, je zagotavljanje minimalne plače, ki zaposlenemu in njegovi družini omogoča več kot le pokritje nujnih življenjskih stroškov.

Metodologija, na podlagi katere sta bila izvedena zadnja dva preračuna MŽS, temelji na kombinaciji podatkov o dejanskih cenah hrane in brezalkoholnih pijač ter podatkih o dohodkih in porabi gospodinjstev. Zgolj pri kategoriji hrana in brezalkoholne pijače so bile upoštevane dejanske cene, ki odražajo realne zneske predvidene porabe posameznika za hrano in pijačo

na mesečni ravni. Pri vseh ostalih kategorijah nujnih življenjskih potrebščin pa je bila upoštevana poraba gospodinjstev iz preteklega leta po zadnjih razpoložljivih podatkih (v zadnjem izračunu v letu 2022 so tako bili uporabljeni podatki o porabi iz leta 2018, ki pa temelji na cenah iz leta 2018). Takšna kombinacija uporabljenih podatkov pa vsekakor realno ne odraža zneska potrebnega za pokritje življenjskih stroškov. Zato smo prepričani, da bi bilo potrebno v izračunu MŽS za vse posamezne kategorije nujnih življenjskih potrebščin (naštete so v nadaljevanju) upoštevati podatke po dejanskih cenah v posameznem letu. Podobno kot je po obstoječi metodologiji to določeno in upoštevano za kategorijo hrana in brezalkoholne pijače.

Z namenom, da bodo MŽS kar najbolje odražali realen znesek, ki je v posameznem letu potreben, da posameznik pokrije nujne življenjske stroške za preživetje, predlagamo, da se v Zakonu o socialno varstvenih prejemkih spremeni obdobje, v katerem se izračunavajo MŽS, in sicer **iz šest na eno leto**, ter da se določi, da se **za izračun MŽS uporabijo podatki SURS o povprečnih cenah življenjskih potrebščin za obdobje januar-december preteklega leta, vsakoletni izračun pa se opravi v mesecu januarju**, še pred določitvijo zneska minimalne plače.

Nadalje predlagamo, da se v **Zakonu določi katere kategorije življenjskih stroškov se uporabljajo v izračunu**. Za vsako posamezno kategorijo pa se določi košarica dobrin, ki jo sestavljajo nujne potrebščine in storitve, ki posamezniku omogočajo minimalen standard za preživetje na mesečni ravni, vključno z obsegom posamezne košarice. **Predlagamo, da se v izračunu upoštevajo košarice dobrin po naslednjih 10-ih kategorijah: 1. hrana in brezalkoholne pijače; 2. oblačila in obutev; 3. stanovanja, voda, električna energija; 4. stanovanjska in gospodinjstva oprema in tekoče vzdrževanje stanovanj; 5. zdravstvo; 6. prevoz; 7. komunikacije; 8. rekreacija in kultura; 9. izobraževanje; 10. raznovrstno blago in storitve**. Za pripravo košaric dobrin po omenjenih kategorijah mora biti pristojno MDDSZEM, le te pa naj bodo oblikovane na podlagi strokovnih kriterijev. Z namenom spremljanja ustreznosti nabora v posameznih košaricah po ključnih kategorijah življenjskih stroškov predlagamo, da se vsako leto pred izvedbo izračuna le ta predstavi in poskuša uskladiti s socialnimi partnerji v okviru ESS.

V pričakovanju vašega odgovora vas lepo pozdravljamo!

Andrej Zorko, univ. dipl. prav.
Izvršni sekretar ZSSSS

